

Sygn. akt VII U 1348/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2017r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 stycznia 2017r. w Warszawie

sprawy M. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

z udziałem A. P.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania M. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

z dnia 5 lipca 2016r., nr (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

M. L. w dniu 8 sierpnia 2016r. złożyła, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 5 lipca 2016r., nr (...), ustalającej, że jej podstawa wymiaru składek z tytułu wykonywania umowy o pracę na rzecz płatnika składek A. P., wynosi od dnia 26 lutego 2016r. 1.850,00 zł.

Zaskarżonej decyzji odwołująca zarzuciła dokonanie błędnych ustaleń faktycznych sprowadzających się do uznania, że wynagrodzenie określone w umowie o pracę zawartej pomiędzy odwołującą a płatnikiem składek, nie było wynagrodzeniem godziwym. W związku z powyższym wniosła o:

1. zmianę decyzji poprzez ustalenie, że od dnia 26 lutego 2016r. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek z podstawą wymiaru składek w wysokości 4.731,58 zł;
2. zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania M. L. wskazała, że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego co do tego, że ustalone w umowie o pracę wynagrodzenie w kwocie 4.731,58 zł jest zawyżone. W jej ocenie wynagrodzenie, które zostało przyznane, odpowiadało wartości świadczonej pracy i mieściło się w ramach swobody kontraktowej, tj. zostało ustalone w oparciu o treść art. 353¹ k.c. z zw. z art. 300 k.p., co znajduje swoje uzasadnienie w postaci głosów podnoszonych przez doktrynę prawa pracy. Dla przykładu przywołana została treść komentarza do art. 29 k.p., autorstwa K. Jaśkowskiego, zgodnie z którym, sposób określenia wysokości wynagrodzenia i jego składników jest

pozostawiony woli stron, chyba że przepisy płacowe (np. układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania) stanowią inaczej (por. K. Jaśkowski, Komentarz do art. 29 Kodeksu Pracy, LEX 2012).

Odwołująca podniosła również, że organ rentowy zaniechał oceny wynagrodzeń średnio – rynkowych. Stosownie do informacji zawartych w popularnych serwisach płacowych, wynagrodzenia osiągane na stanowiskach tożsamych ze stanowiskiem odwołującej, kształtują się na rynku (...) w granicach 2.500 – 3.500 zł netto. Jej wynagrodzenie netto wynosiło około 3.360 zł netto, a więc mieściło się w średniej rynkowej.

Nadto organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję porównał wynagrodzenie odwołującej z wynagrodzeniami innych pracowników zatrudnionych przez płatnika, jednocześnie nie porównując zakresu obowiązków nałożonych na podstawie zawartych umów o pracę, co stanowi istotny brak.

Odwołująca wskazała również, że organ rentowy w uzasadnieniu swojej decyzji wskazał, że strony wiedziały, że jest w ciąży, przez co nie będzie zbyt długo świadczyła pracy. W ocenie odwołującej, taka argumentacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, sugeruje zatem, że strony dokonały czynności prawnej pozornej, osnowa decyzji nie skutkuje jednak wyłączeniem odwołującej z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

M. L. podniosła również, że legitymuje się stosownym wykształceniem i doświadczeniem zawodowym, bowiem ukończyła dwuletnią Policealną Szkołę Charakteryzacji, Wizażu i Stylizacji, kurs fryzjerski oraz kurs stylizacji paznokci. Jednocześnie, w okresie od dnia 26 sierpnia 2015r. do dnia 25 lutego 2016r. odbywała u płatnika składki staż realizowany w ramach współpracy z Urzędem Pracy. Jednocześnie przedłożone na etapie postępowania wyjaśniającego dokumenty w postaci faktur VAT za I, II, III i IV kwartał 2015r. wskazują, że sytuacja finansowa płatnika umożliwiała ukształtowanie wynagrodzenia jak w umowie o pracę (odwołanie z dnia 4 sierpnia 2016r., k. 2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że M. L. od dnia 20 lutego 2016r. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) A. P.. Z umowy o pracę wynika, że miała wykonywać pracę na stanowisku stylistka paznokci, w pełnym wymiarze czasu pracy, z podstawą wymiaru składek w wysokości 4.731,58 zł. Organ rentowy wskazał, że odwołująca jest trzecim pracownikiem płatnika składek, który działalność prowadzi od maja 2013r. Ponadto, płatnik mimo obowiązku, nie opłacał składek na ubezpieczenia społeczne odwołującej, a zgodnie z danymi zewidencjonowanymi w organie rentowym, dokumenty rozliczeniowe za odwołującą złożył dopiero w dniu 24 czerwca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł również, że M. L. jest niezdolna do pracy od dnia 16 kwietnia 2016r. w związku z urodzeniem dziecka. Jak wynika z zaświadczenia płatnika składek, ubiega się z ZUS o wypłatę zasiłku od kwoty 3.922,39 zł. Organ rentowy zwrócił uwagę, że kwota wskazana na umowie o pracę zawartej z odwołującą znacząco różni się od kwoty wskazanej na zaświadczeniu przekazanym do Zakładu i od podstawy wymiaru składek, od której płatnik naliczył składki.

Zakład ustosunkowując się do zarzutów M. L., podniesionych w treści odwołania, wskazał, że płatnik składek przedstawił zakres obowiązków odwołującej oraz innego pracownika A. K.. Po analizie tych dokumentów zasadne jest stwierdzenie, że w/w osoby mają ten sam zakres obowiązków oraz że są zatrudnione na tym samym stanowisku. A. K. została jednak zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek w wysokości 218,75 zł przy wymiarze czasu pracy 1/8 etatu, a więc proporcjonalnie do minimalnego wynagrodzenia. Inną okolicznością, na którą Zakład zwrócił uwagę, to okoliczność, że praca wykonywana przez odwołującą u A. P. jest jedynym doświadczeniem zawodowym M. L. w zakresie manicure i stylizacji paznokci. Według danych zewidencjonowanych w Zakładzie, poza okresami zarejestrowania jako osoba bezrobotna, odwołująca posiada doświadczenie zawodowe zdobyte w biurze rachunkowym od dnia 20 lutego 2013r. do dnia 28 lutego 2015r. Nigdy wcześniej nie była zaś zgłoszona do ubezpieczeń u płatników prowadzących działalność związaną z fryzjerstwem lub usługami kosmetycznymi.

Dodatkowo organ rentowy wskazał, że z przedłożonego przez płatnika składek rejestru VAT nie wynika, jakie ponosił koszty działalności. Tym samym dokumenty, jakie przedstawił, nie mogą potwierdzić, że jego sytuacja finansowa była dobra i pozwalała na wypłatę co miesiąc M. L. wynagrodzenia w wysokości wykazanej w umowie o pracę w kwocie 4.731,58 zł. Ponadto, płatnik nie opłacał składek regularnie, a od grudnia 2015r. w ogóle nie opłaca składek, w związku z tym jest wysoce wątpliwe, aby jego sytuacja finansowa była dobra.

W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych strony ustalając wynagrodzenie wiedziały, że ze względu na stan zdrowia (umowa została podpisana dwa miesiące przed porodem) ubezpieczona nie będzie długo świadczyć pracy, a w konsekwencji płatnik nie będzie jej musiał wypłacać co miesiąc takiego wynagrodzenia i ponosić kosztów zapłaty składek. Wynagrodzenie to będzie jednak brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości zasiłku macierzyńskiego.

W związku z powyższym, w dniu 5 lipca 2016r. została wydana decyzja, w której organ rentowy określił, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia M. L. na podstawie umowy o pracę u płatnika składek A. P. wynosi od 26 lutego 2016r. 1.850 zł (odpowieź na odwołanie z dnia 24 sierpnia 2016r., k. 5-6 a.s.).

Zainteresowany A. P. na rozprawie w dniu 4 listopada 2016r. przyłączył się do stanowiska odwołującej (e-protokół rozprawy z dnia 4 listopada 2016r., k. 71 - 75 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. od dnia 8 października 2013r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. P. (NIP: (...), REGON: (...)) przy ul. (...) w W., w ramach której zajmuje się usługami kosmetycznymi w wyłączeniu usług fryzjerskich (zeznania A. P., e-protokół, k. 71-74 a.s., nagranie rozprawy, płyta CD - k. 75 a.s.). Płatnik składek w okresie od 2 lipca 2014r. do 31 sierpnia 2014r. zatrudnił D. D. na podstawie umowy o pracę, w wymiarze 1/8 etatu, z podstawą wymiaru składek w wysokości 210,00 zł. Od dnia 1 lipca 2014r. zatrudniona na podstawie umowy o pracę na 1/4 etatu jest również A. K. – instruktor stylizacji paznokci, której wynagrodzenie wynosiło: od lipca 2014r. do grudnia 2014r. – 210,00 zł, od stycznia 2015r. do grudnia 2015r. – 220,00 zł, zaś od stycznia 2016r. – 232,00 zł. Od czerwca 2016r. płatnik składek za A. K. nie składa dokumentów rozliczeniowych. W okresie od 1 lipca 2014r. do grudnia 2014r. zgłaszał A. K. do ubezpieczeń społecznych jako osobę zatrudnioną w wymiarze 1/8 etatu z podstawą wymiaru składek w kwocie 210,00 zł. Z kolei w okresie do stycznia 2015r. do maja 2016r. deklarowana za A. K. podstawa wymiaru składek wynosiła 218,75 zł miesięcznie przy 1/8 etatu (informacja ZUS z dnia 25 października 2016r., k. 66 a.s., umowa o pracę z dnia 1 lipca 2014r., aneksy do umowy o pracę z dnia 1 stycznia 2015r. i 1 stycznia 2016r. – akta osobowe A. K., załącznik do akt).

W 2015r. płatnik składek osiągnął z działalności gospodarczej przychód w wysokości 97.379,44 zł. Koszty uzyskania przychodu wyniosły 95.264,24 zł, a dochód – 2.115,20 zł (zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym 2015 wraz z urzędowym poświadczeniem odbioru dokumentu elektronicznego, k. 92 – 98 a.s., informacja o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2015, k. 99 - 100 a.s., rejestr sprzedaży VAT za I, II, III i IV kwartał 2015r., a.r.).

M. L. (poprzednio G.) w dniu 27 kwietnia 2007r. ukończyła Liceum Profilowane Zakładu (...) w W. o profilu usługowo - gospodarczym (świadcstwo ukończenia liceum profilowanego, k. 44 - 45 a.s.). W dniu 29 czerwca 2007r. uzyskała potwierdzenie posiadania kwalifikacji zawodowych w zawodzie fryzjer, natomiast w okresie od dnia 9 czerwca 2007r. do dnia 29 lipca 2007r. odbywała kurs fryzjerski, zorganizowany przez (...) Szkołę (...), którego celem było przygotowanie do zawodu fryzjer-stylista (zaświadczenie potwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych z dnia 29 czerwca 2007r., akta rentowe oraz k. 42 – 43 a.s., zaświadczenie o ukończeniu kursu fryzjerskiego, akta rentowe, zeznania ubezpieczonej M. L., e-protokół, k. 71-74 a.s., nagranie rozprawy, płyta CD - k. 75 a.s., certyfikat z dnia 29 lipca 2007r., k. 47 a.s., zaświadczenie o ukończeniu kursu fryzjerskiego, k. 40 – 41 a.s.).

W okresie od 1 września 2010r. do 4 stycznia 2012r. odwołująca była zatrudniona w Sklepie (...) w W. na stanowisku sprzedawcy (świadcstwo pracy z dnia 9 stycznia 2012r., k. 3 akt osobowych M. L. – załącznik do akt, zeznania

ubezpieczonej M. L., e-protokół, k. 71-74 a.s., nagranie rozprawy, płyta CD - k. 75 a.s.). Następnie od dnia 20 lutego 2013r. do dnia 28 lutego 2015r. pracowała u B. N. prowadzącej Usługi (...) w W., na stanowisku pracownika biurowego, w wymiarze 1/3 etatu (świadcstwo pracy, k. 4 akt osobowych M. L. – załącznik do akt). W tym samym czasie odbywała i w dniu 23 marca 2013r. ukończyła (...) Policealną Szkołę Charakteryzacji, Wizażu i Stylizacji w W. na wydziale charakteryzacja, wizaż i stylizacja (świadcstwo ukończenia szkoły policealnej, k. 38 a.s., dyplom z dnia 23 marca 2013r., k. 46 a.s.). W dniu 5 września 2014r. odwołująca ukończyła zaś Zawodowy Kurs Stylizacji Paznokci prowadzony przez (...) M. P. i zdobyła kilkanaście certyfikatów potwierdzających jej kwalifikacje z zakresu stylizacji paznokci (certyfikaty z dnia 5 września 2014r., k. 19-35 a.s., zaświadczenie o ukończeniu kursu z dnia 5 września 2014r., k. 36 a.s.).

W okresie od dnia 9 marca 2015r. do dnia 25 lutego 2016r. M. L. zarejestrowana była w Urzędzie Pracy (...) W. i pobierała od dnia 26 sierpnia 2015r. do dnia 30 listopada 2015r. oraz od dnia 1 grudnia 2015r. do dnia 25 lutego 2016r. stypendium (zaświadczenie RE.C. 436.108.PZ.2016, akta rentowe).

W okresie od dnia 26 sierpnia 2015r. do dnia 25 lutego 2016r. odwołująca, zgodnie z umową nr (...) z dnia 15 lipca 2015r. zawartą z (...) W. - Urzędem Pracy (...) W., odbyła staż dla bezrobotnego do 30 roku życia w firmie (...) (umowa z dnia 15 lipca 2015r., akta rentowe). Przed zawarciem w/w umowy, w dniu 25 lipca 2015r. odwołująca została skierowana na badanie lekarskie w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do odbycia stażu (skierowanie na badanie, akta rentowe). Z kolei po zawarciu w/w umowy, w dniach 26-27 sierpnia 2015r. został jej udzielony instruktaż ogólny w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz instruktaż stanowiskowy (karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp, akta osobowe M. L. – załącznik do akt). Do obowiązków odwołującej w czasie stażu należało przygotowanie stanowiska, zapoznanie się z produktami oraz sprzętem, nauka zabiegów oraz asystowanie przy zabiegach. W trakcie stażu sprawdzano umiejętności odwołującej, zaś pod koniec stażu odwołująca samodzielnie wykonywała wszystkie zabiegi. Z uwagi na zadowolenie klientek z wykonywanych przez nią usług stylizacji paznokci, jej obowiązki sukcesywnie zwiększały się. Okazało się ponadto, że odwołująca jest osobą uzdolnioną artystycznie i wykonuje artystyczne zdobienia paznokci (karta stażu-sprawozdanie, akta rentowe, zaświadczenie o odbyciu stażu nr (...), akta rentowe, zeznania ubezpieczonej M. L., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania zainteresowanego A. P., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.).

Po odbytych przez odwołującą stażu A. P., z uwagi na zapisy umowy nr (...) podpisanej z (...) W. – Urzędem Pracy (...) W., podjął decyzję o zatrudnieniu M. L.. Płatnik składek ustalił z odwołującą rodzaj umowy oraz wysokość wynagrodzenia (umowa z dnia 15 lipca 2015r., akta rentowe, zeznania ubezpieczonej M. L., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania zainteresowanego A. P., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.).

W dniu 26 lutego 2016r. została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony pomiędzy A. P. a M. L.. Rodzajem umówionej pracy była stylizacja paznokci (manicurzystka-stylistka paznokci), którą odwołująca miała wykonywać w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w wysokości 4.731,58 zł brutto (umowa o pracę z dnia 26 lutego 2016r., k. 5 akt osobowych M. L. – załącznik do akt).

Odwołująca pracowała 8 godzin dziennie, w dniach od poniedziałku do piątku. Jej czas pracy był ewidencjonowany (miesięczna ewidencja czasu pracy, k. 102 – 121 a.s.).

W chwili podpisywania umowy o pracę z A. P. M. L. była w ciąży, jednak w okresie trwania ciąży nie korzystała ze zwolnień lekarskich. Płatnik składek posiadał informację o ciąży odwołującej (zeznania ubezpieczonej M. L., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania zainteresowanego A. P., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.).

Do obowiązków M. L. należało dbanie o powierzony sprzęt i jakość wykonywanych usług, dokonywanie rozliczeń dziennych na podstawie raportu z dokonanej sprzedaży dziennej, dbanie o wizerunek firmy, zapisywanie klientek na zabiegi, sprzątanie w salonie, sprawdzanie zaopatrzenia, a ponadto przedłużanie paznokci, manicure, pedicure oraz

wykonywanie zdobień artystycznych (zakres obowiązków pracownika, k. 5 akt osobowych M. L. – załącznik do akt, zeznania ubezpieczonej M. L., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania zainteresowanego A. P., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.).

Ceny usług w salonie kształtowały się na poziomie 50 zł – 100 zł za manicure, 130 zł – 160 zł za przedłużanie paznokci, 80 zł -130 zł za pedicure oraz ok. 20 zł - 25 zł za jeden paznokieć w przypadku zdobień artystycznych. Firma (...) świadczy usługi dla klientów indywidualnych, a także obsługuje pokazy oraz sesje (zeznania ubezpieczonej M. L., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania zainteresowanego A. P., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.).

W okresie pracy M. L. w salonie prowadzonym przez A. P. zatrudniona była również A. K., która wykonywała manicure oraz pedicure, a ponadto zajmowała się prowadzeniem szkoleń oraz prowadzeniem zajęć dotyczących podstaw stylizacji paznokci, a także wykonywała przedłużanie paznokci metodą akrylową (zeznania ubezpieczonej M. L., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania zainteresowanego A. P., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.). Od dnia 4 stycznia 2016r. na podstawie umowy zlecenia pracowała również N. S., która miała zająć się promocyjnym wykonywaniem manicure w terminie do dnia 31 czerwca 2016r. Za wykonaną pracę ustalono w umowie wynagrodzenie w wysokości 500 zł na podstawie raportu rozliczeniowego (umowa zlecenia z N. S., k. 90 a.s.).

W roku 2016 przychody salonu wyniosły: w styczniu – 11.592,69 zł, w lutym – 12.545,50 zł, w marcu – 11.553,64 zł, w kwietniu – 7.551,19 zł, w maju – 4.789,41 zł, w czerwcu – 7.020,29 zł, w lipcu – 5.468,25 zł, w sierpniu – 4.284,51 zł, we wrześniu – 3.804,85 zł, w październiku – 5.236,96 zł, w listopadzie – 4.892,65 zł i w grudniu - 6.421,95 zł. Łączna kwota przychodu w/w roku to 85.161,89 zł. Z kolei koszty uzyskania przychodów wyniosły w 2016r. łącznie 103.900,10 zł, z czego w styczniu – 11.760,43 zł, w lutym – 6.295,39 zł, w marcu – 9.196,31 zł, w kwietniu – 10.643,37 zł, w maju – 9.477,63 zł, w czerwcu – 6.273,68 zł, w lipcu – 8.527,88 zł, w sierpniu – 7.314,37 zł, we wrześniu – 7.075,21 zł, w październiku – 5.301,13 zł, w listopadzie – 5.966,10 zł i w grudniu – 8.972,41 zł. Z działalności w roku 2016 A. P. uzyskał stratę w kwocie 18.738,21 zł (podsumowanie księgi przychodów i rozchodów, k. 144 a.s., rejestr sprzedaży VAT za I kwartał 2016r., a.r.).

Płatnik składek w okresie zatrudnienia M. L. posiadał w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek, składki opłacał bowiem nieregularnie i z opóźnieniem. Nie składał na bieżąco dokumentów rozliczeniowych za zatrudnionych pracowników (zeznania zainteresowanego A. P., e – protokół, k. 71 - 74 a.s., płyta CD – k. 75 a.s., zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.).

W dniu 16 kwietnia 2016r. M. L. urodziła dziecko i złożyła wniosek o udzielenie jej urlopu macierzyńskiego i dodatkowego urlopu macierzyńskiego w okresie od 16 kwietnia 2016r. do dnia 14 kwietnia 2017r. Ponadto wystąpiła z wnioskiem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Zgłoszenie odwołującej do ubezpieczeń społecznych w związku z zatrudnieniem u A. P., zostało dokonane dopiero w dniu 31 maja 2016r. przez M. G. – osobę prowadzącą obsługę księgową działalności gospodarczej płatnika składek – na podstawie ustnie przekazanej informacji o zawartej umowie o pracę i o podstawie wymiaru składek. Wcześniej, bo w dniu 19 maja 2016r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynęło zaświadczenie podpisane przez płatnika składek, gdzie została wskazana kwota 3.922,39 zł jako podstawa wymiaru składek. Dokumenty rozliczeniowe za M. L. płatnik składek złożył dopiero w dniu 24 czerwca 2016r. (wniosek z dnia 9 maja 2016r., akta osobowe M. L. – załącznik do akt, zaświadczenie lekarskie z dnia 21 kwietnia 2016r., akta osobowe M. L. – załącznik do akt, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka, akta rentowe, zaświadczenie płatnika składek, akta rentowe, dane o pobieranych świadczeniach i przerwach w zatrudnieniu ubezpieczonego, akta rentowe, zeznania świadka M. G., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s., (...), akta osobowe M. L. – załącznik do akt).

W okresie, gdy odwołująca z uwagi na poród, nie świadczyła pracy u A. P., w salonie nadal pracowały A. K. oraz N. S., z którą jednak płatnik składek zakończył współpracę. Została zatrudniona natomiast osoba o imieniu J. na podstawie umowy zlecenia z wynagrodzeniem w wysokości 500,00 zł (zeznania świadka A. K., e-protokół, k. 122-125, płyta CD – k. 126 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. w dniu 1 czerwca 2016r. wszczął postępowanie wyjaśniające w celu potwierdzenia prawidłowości dokonanego zgłoszenia odwołującej do ubezpieczeń społecznych i zawiadomił o tym fakcie odwołującą oraz płatnika składek (zawiadomienia o wszczęciu postępowania z dnia 1 czerwca 2016r., akta rentowe). W toku postępowania wyjaśniającego Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał analizy dokumentów pozyskanych od płatnika składek oraz od M. L. (odpowiedź płatnika składek na pismo ZUS z dnia 22 czerwca 2016r., akta rentowe, odpowiedź ubezpieczonej na pismo ZUS z dnia 14 czerwca 2016r., akta rentowe.) i na tej podstawie stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odwołującej została ustalona w celu umożliwienia uzyskania wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, co uzasadniało uznanie umówionego przez strony wynagrodzenia nie tylko za godzące w interes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ale i jako zmierzającego do obejścia prawa.

W związku z powyższym, w dniu 5 lipca 2016r., na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 121 z późn. zm.), wydana została decyzja nr (...), stwierdzająca, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe M. L. podlegającej ubezpieczeniu jako pracownik u płatnika składek A. P., od dnia 26 lutego 2016r. wynosi 1.850,00 zł (decyzja ZUS z dnia 5 lipca 2016r., nr (...), akta rentowe). M. L. odwołała się od powyższej decyzji (odwołanie z dnia 4 sierpnia 2016r., k. 2-3 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych oraz w aktach osobowych M. L. i A. K.. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dodatkowo nie były one kwestionowane przez strony sporu w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności stanowiły element poczynionych ustaleń faktycznych.

Podstawą ustaleń faktycznych w sprawie były również zeznania stron: odwołującej M. L. oraz zainteresowanego A. P., a także zeznania świadków A. K. i M. G..

Zeznaniom M. G. Sąd dał wiarę, choć podkreślić należy, że świadek nie pamiętała istotnych w sprawie okoliczności związanych z datą zgłoszenia M. L. do ubezpieczeń społecznych. W tym zakresie powoływała się na niepamięć, ale wyjaśniła na jakiej podstawie w zaświadczeniu płatnika składek i dokumentach rozliczeniowych wskazała niższą podstawę wymiaru składek aniżeli kwota wynagrodzenia wynikająca z umowy o pracę. W tym zakresie, w którym świadek dysponowała wiedzą, choćby szczątkową, Sąd jej zeznania ocenił jako wiarygodne.

Zeznaniom świadka A. K. Sąd w przeważającej części dał wiarę oceniając je jako spójne wewnętrznie oraz zgodne z dokumentami i zeznaniami stron. Tą częścią zeznań wskazanego świadka, którą Sąd ocenił jako niezaskładającą na wiarę, była jednak ta część, w której A. K. wskazywała czas pracy odwołującej. Wyjaśniała, że M. L. pracowała 8 godzin, a przy okazji świąt do 10 godzin. Ponadto, wedle zeznań świadka, dni pracy odwołującej przypadały od poniedziałku do piątku, bądź od wtorku do soboty. Z miesięcznej ewidencji czasu pracy złożonej do akt przez płatnika składek, wynika tymczasem, że czas pracy M. L. stanowiły dni od poniedziałku do piątku i w każdym dniu było to 8 godzin. Wedle ewidencji nie zdarzyły się więc takie dni, kiedy odwołująca pracowała więcej czy mniej niż tyle ile wynikało z pełnoetatowego zatrudnienia, na jakie wskazywała umowa o pracę. Dodatkowo A. K. wskazywała, że w czasie zatrudnienia M. L. dochody płatnika wynosiły około 15.000 zł. Jak wskazują natomiast dokumenty, w nielicznych miesiącach, kiedy odwołująca pracowała w salonie jeszcze w ramach stażu, przychód był tego rzędu. W pozostałych miesiącach był natomiast niższy i trudno określić, aby był rzędu 15.000 zł czy też około 15.000 zł. W tej więc części Sąd zeznaniom świadka nie dał wiary, opierając ustalenia na bardziej wiarygodnych i dokładnych dokumentach. Inną częścią zeznań A. K., której Sąd nie dał wiary, była ta, w której świadek wyjaśniała powody ustalenia odwołującej wynagrodzenia na poziomie 4.731,58 zł, jej zaś płacy w kwocie zdecydowanie niższej. W tej części zresztą również i zeznania stron nie zostały przez Sąd ocenione jako wiarygodne. W tym względzie Sąd miał na uwadze informacje zawarte w książce przychodów i rozchodów i okoliczność, że przychody płatnika składek kształtowały się na dość niskim poziomie, co wskazuje na to, iż A. P. nie miał możliwości regulowania wynagrodzenia w takiej wysokości, jaka

została ustalona z M. L. w umowie o pracę. Ponadto z analizy konta płatnika składek wynika, że nie opłacał składek albo robił to nieregularnie i z opóźnieniem. Dodatkowo, jak wskazują zeznania choćby A. K., płace w branży, w której prowadzi działalność A. P., kształtują się na różnym poziomie, co zależy od wielu czynników. Trudno zatem, zdaniem Sądu, szczególnie jeśli uwzględni się fakt przychodów płatnika na poziomie niezbyt wysokim, uznać, że płaca w kwocie 4.731,58 zł jest adekwatna i odpowiadająca płacom w branży.

Sąd nie dał wiary zeznaniom A. P. i M. L. w tej części, z której wynika, że odwołująca miała największe kwalifikacje spośród personelu pracującego w salonie. Analizując tę kwestię, w pierwszej kolejności należy wskazać, że personel salonu (...) nie był liczny. Poza odwołującą pracowała osoba na umowę zlecenie, która otrzymywała 500 zł z tym, że z treści umowy zlecenia trudno się zorientować, jakiego okresu ta kwota dotyczyła. Inną osobą, pracującą w salonie, która tak jak odwołująca miała umowę o pracę, jest A. K.. Jej stanowisko pracy wskazane w umowie to instruktor stylizacji paznokci, z kolei zakres obowiązków złożony do akt rentowych, którego jednak nie ma w aktach osobowych A. K. (co może nasuwać wątpliwości kiedy i na jakie potrzeby ten dokument został sporządzony), wskazuje stanowisko manicurzystka. Jest to stanowisko tożsame ze stanowiskiem odwołującej i z powierzonym jej zakresem obowiązków. Sąd jednak, mając na uwadze zeznania świadka A. K. oraz zeznania stron, a także brzmienie umowy o pracę i inne dokumenty z akt osobowych odwołującej i w/w świadka, przyjął, że A. K. pracowała jako instruktor stylizacji paznokci, a jej doświadczenie i kwalifikacje są większe niż ubezpieczonej. Wynika to choćby z tego faktu, że świadek od wielu lat zajmuje się stylizacją paznokci. Kurs z tego zakresu ukończyła w roku 2003 i od tego czasu pracuje w branży zajmującej się stylizacją paznokci. Przez dłuższy okres – od roku 2008 – świadek pracowała również jako instruktor, co z logicznego punktu widzenia wskazuje na większą wiedzę, umiejętności, kwalifikacje i doświadczenie świadka w porównaniu z odwołującą. Zdaniem Sądu, kwalifikacji odwołującej do zajmowania się stylizacją paznokci również kwestionować nie można, ale jeśli chodzi o zakres wiedzy i doświadczenia, to w przypadku A. K. jest ono z całą pewnością większe. W związku z tym występowała również różnica w zakresie zadań, jakie w/w pracownice realizowały. W części ich zadania pokrywały się, gdyż M. L., tak jak A. K., wykonywała takie zabiegi jak pedicure, manicure, przedłużanie paznokci oraz zdobienia artystyczne. Różnica w zakresie zadań między wymienionymi pracownicami dotyczyła tego, że odwołująca wykonywała bardziej skomplikowane zdobienia artystyczne, gdyż miała w tym zakresie uzdolnienia, zaś A. K. zajmowała się prostymi zdobieniami. Takie były wykonywane jeszcze zanim M. L. została zatrudniona, a zatem A. K. takie również wykonywała. Nie realizowała natomiast bardziej skomplikowanych zdobień, które były specjalnością odwołującej. Z kolei odwołująca nie realizowała szkoleń i nie uczyła podstaw stylizacji paznokci, co – jak wynika z zeznań A. P. – należało do świadka A. K.. Podsumowując, kwalifikacje i doświadczenie świadka w zawodzie stylizacji paznokci były, wbrew treści zeznań stron, większe niż w przypadku odwołującej. Nieco inny był również zakres zadań obu pracownic, wymagający jednak wyższych kwalifikacji od A. K.. We wskazanym zakresie Sąd zatem zeznaniom stron nie dał wiary. Inne zaś okoliczności, na które w zeznaniach wskazywali A. P. i M. L., z uwagi na to, że były spójne, Sąd ocenił jako wiarygodne i stały się one podstawą ustalonego stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 5 lipca 2016r., nr (...), jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez M. L. z tytułu umowy o pracę z dnia 26 lutego 2016r., łączącej ją z A. P.. Zgodnie ze stanowiskiem przyjętym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalenie na podstawie wskazanej wyżej umowy wynagrodzenia odwołującej w wysokości 4.731,58 zł brutto przy pełnoetatowym zatrudnieniu, miało na celu umożliwienie uzyskania przez odwołującą wyższych świadczeń w związku z urodzeniem dziecka. Inne stanowisko zaprezentowała z kolei odwołująca, która sformułowała wobec zaskarżonej decyzji zarzuty mające przemawiać za nieprawidłowością jej wydania. Argumentacja odwołującej, którą poparł płatnik składek, oscylowała wokół zaniechań organu rentowego dotyczących oceny wynagrodzeń, jakie występują na (...) rynku pracy. M. L. zarzuciła również, że organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję porównał jej wynagrodzenie z wynagrodzeniem innych pracowników, nie biorąc jednocześnie pod uwagę zakresu obowiązków, a ponadto

bezasadnie stwierdził, że ustalona kwota wynagrodzenia jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego ze względu na fakt, że odwołująca była w ciąży, przez co nie mogła zbyt długo świadczyć pracy.

Na wstępie rozważań zaznaczenia wymaga, że w zaskarżonej decyzji organ rentowy nie kwestionował faktu wykonywania przez M. L. pracy na podstawie umowy o pracę na rzecz płatnika składek, a jedynie wysokość wynagrodzenia umówionego przez strony na kwotę 4.731,58 zł brutto miesięcznie, obniżając je do kwoty 1.850,00 zł miesięcznie, tj. do wynagrodzenia minimalnego. Organ rentowy dokonując wskazanego zabiegu skorzystał z prawa kontrolowania wysokości wynagrodzenia w zakresie zgodności z prawem i zasadami współzycia społecznego. Przedmiotem takiej kontroli może być prawidłowość i rzetelność obliczenia, potrącenia i płacenia składek. Zakład ma przy tym prawo badać zarówno tytuł zawarcia umowy, jak i ważność jej poszczególnych postanowień. Nie jest ograniczony do kwestionowania faktu wypłacenia wynagrodzenia we wskazanej kwocie, lecz może też ustalić stosunek ubezpieczenia społecznego na ściśle określonych warunkach. Potwierdził to wyraźnie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 kwietnia 2005r. (II UZP 2/05), w której stwierdził, że w ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). Nadmierne podwyższenie wynagrodzenia pracownika w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych może być bowiem ocenione jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń. Wynika to z tego, że nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353¹ k.c., w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, można przypisać - w okolicznościach konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia albowiem alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 września 2012r., III AUa 420/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 października 2013r., III AUa 294/13). W związku z powyższym ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne może być w konkretnych okolicznościach uznane za nieważne z mocy art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego. W konsekwencji nieważnością mogą być dotknięte jedynie uzgodnienia stron umowy dotyczące wynagrodzenia za pracę, przy zachowaniu ważności pozostałych postanowień umownych, ponieważ zgodnie z art. 58 § 3 k.c., jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005r., II UK 16/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 191, z dnia 9 sierpnia 2005r., III UK 89/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 192, z dnia 6 lutego 2006r., III UK 156/05, Lex nr 272549 oraz z dnia 5 czerwca 2009r., I UK 19/09, LEX nr 515697).

W przedmiotowej sprawie, gdzie tylko wynagrodzenie ustalone w umowie o pracę zostało zakwestionowane przez organ rentowy, rolą Sądu była ocena postanowień umownych z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego. Godziwość wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych musi być bowiem interpretowana przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych (tak m.in. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 14 listopada 2014r., III AUa 172/14, LEX nr 1621153).

W kontekście powyższego, a także przy uwzględnieniu faktu, że odwołująca w chwili zawierania umowy o pracę była w zaawansowanej ciąży, Sąd wskazuje, że samo zawarcie umowy o pracę z kobietą w okresie ciąży, choćby nawet głównym motywem tego zatrudnienia było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego, nie jest naganne ani tym bardziej sprzeczne z prawem. Jednak, chociaż sam fakt podjęcia pracy będąc w ciąży czy też zatrudnienie kobiety w takim stanie, nie stanowi w żadnym razie naruszenia prawa, to jednak ustalenie wysokości wynagrodzenia na znacznym zawyżonym poziomie w celu uzyskania wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi naruszenie zasad

współzycia społecznego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2006r., III UK 156/05). Cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, ale nie może to oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań oraz korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawarciu umowy o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia i ustalenia wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania świadczeń obliczonych od tej podstawy. Taka umowa o pracę w części ustalającej wynagrodzenie wygórowane i nieusprawiedliwione rzeczywistymi warunkami świadczenia pracy jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 października 2005r., II UK 43/05; wyrok Sądu Najwyższego z 12 lutego 2009r., III UK 70/08). Zgodnie bowiem z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że do oceny ekwiwalentności wynagrodzenia należy stosować wzorzec, który w najbardziej obiektywny sposób pozwoli ustalić poziom wynagrodzenia za pracę o zbliżonym lub takim samym charakterze, który będzie uwzględniał również warunki obrotu i życia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014r., I UK 302/13). Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga zatem uwzględnienia każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 26 listopada 1996r., U 6/96; wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1999r., I PKN 456/99). Stąd też zasadne jest wskazanie, że ustalenie wynagrodzenia powinno nastąpić nie w oderwaniu od zakresu obowiązków, lecz w powiązaniu z tym faktem. Wynagrodzenie powinno być adekwatne do rodzaju, charakteru oraz intensywności pracy wykonywanej przez pracownika, jego kompetencji, jak również kondycji finansowej pracodawcy.

W rozpatrywanej sprawie organ rentowy jako adekwatne do wykonywanej pracy i godziwe ustalił wynagrodzenie odwołującej wynoszące 1.850,00 zł miesięcznie, kwestionując tym samym kwotę wynagrodzenia przyjętą w umowie o pracę. Sąd wskazane stanowisko podzielił, biorąc pod uwagę kilka okoliczności.

Pierwsza z nich dotyczy kwalifikacji i rodzaju pracy wykonywanej przez odwołującą. O ile same formalne kwalifikacje odwołującej do tego, aby zajmować się stylizacją paznokci nie mogą być kwestionowane, o tyle należy wskazać, że przy tego rodzaju pracach realizowanych bezpośrednio klientom, których poziom zadowolenia jest niezwykle istotny, niemniejsze znaczenie, a może najważniejsze, ma praktyka i doświadczenie. W rozpatrywanej sprawie zeznające strony oraz poniekąd również świadek A. K., która jest konkubiną płatnika składek, starali się wykazać, że tak nie jest i osoba, która posiada kursy związane ze stylizacją paznokci, może wykonywać pracę wielokrotnie wyżej wynagradzaną niż w przypadku pracownika doświadczonego, a zatem można by zakładać, że również wielokrotnie bardziej przydatną dla pracodawcy i przedstawiającą wyższą wartość. Zdaniem Sądu, tego rodzaju twierdzenia, nie mogą być zaaprobowane, ponieważ – jak już zostało wskazane – w każdym zawodzie, a szczególnie w takim, gdzie powtarzalność wykonywanych czynności pozwala nabyć wprawę i doskonalić warsztat, umiejętności praktyczne i doświadczenie mają niemniejsze, a może nawet większe znaczenie niż umiejętności teoretyczne. Z tego też względu przeważnie, pomijając przypadki niestandardowe, osoby nie mające doświadczenia, na początku swej ścieżki zawodowej zarabiają mniej niż pracownicy doświadczeni, których jakość pracy i kwalifikacje są wyższe. W przypadku M. L., przed zawarciem umowy o pracę, płatnik składek współpracował z nią w ramach stażu. Staż to było jednak pierwsze w praktyce zetknięcie odwołującej ze stylizacją paznokci (pomijając kursy, które ukończyła). Cały okres stażu nie było to jednak samodzielne wykonywanie przez odwołującą zabiegów, na co wskazują zeznania stron oraz znajdująca się w aktach rentowych karta stażu – sprawozdanie. Wynika z niej, że odwołująca najpierw przez dwa dni było szkolona w zakresie bhp. Potem była szkolona w zakresie przygotowania stanowiska i zapoznania z produktami, co trwało do 25 września 2015r. Następnie do 30 października 2015r. M. L. zapoznawała się ze sprzętem i uczyła się obsługi. Później od 2 listopada 2015r. niemalże do końca roku 2015 uczyła się zabiegów i produktów i dopiero w okresie styczeń – luty 2016r. asystowała przy zabiegach, a jak wskazywały strony, pod koniec pracy również sama realizowała zabiegi. Zdaniem Sądu, po takim przeszkoleniu odwołująca była przygotowana do pracy samodzielnej, ale trudno ocenić, by zakres jej kwalifikacji był nadzwyczaj wysoki. Doświadczenie życiowe również wskazuje, że osoby pracujące w charakterze stażystów czy też osoby z krótkim stażem zatrudnione w zawodach fryzjera, stylisty czy manicurzysty, to osoby, których poziom kwalifikacji z całą pewnością nie jest równy kwalifikacji osób długo pracujących w danej branży i mających wprawę i

doświadczenie w świadczeniu usług z w/w zakresu. Zdaniem Sądu, nie jest wiarygodne, aby w przypadku odwołującej było inaczej, nawet jeśli, jak Sąd ustalił, odwołująca jest uzdolniona i najlepiej spośród pracujących w salonie radziła sobie ze zdobieniami artystycznymi. Pomimo tego, z przyczyn, które zostały wskazane przy ocenie zeznań, największe kwalifikacje posiadała A. K.. Jej zakres zadań wymagał również większych umiejętności i doświadczenia. Dla zaakcentowania należy przypomnieć, że choć A. K. wykonywała jedynie proste zdobienia artystyczne, to była instruktorką, prowadziła szkolenia i uczyła podstaw stylizacji paznokci. Niezależnie od tego, co strony starały się przekazać w zeznaniach, musiała być zatem oceniana przez pracodawcę jako osoba mająca stosowane przygotowanie i doświadczenie oraz osoba, której wiedza teoretyczna i praktyczna jest na tyle duża, że może się nią dzielić z innymi. O takie stwierdzenie trudno natomiast w przypadku M. L., która jeszcze w styczniu i lutym 2016r. sama się uczyła, a już od chwili zawarcia umowy o pracę miała być według pracodawcy osobą świadczącą tak wysoko ocenianą pracę, że zaproponowano jej wynagrodzenie w wysokości 4.731,58 zł.

Zdaniem Sądu, w/w kwota jest nieadekwatna do poziomu kwalifikacji odwołującej i posiadanego przez nią doświadczenia, które musi być porównane z doświadczeniem i kwalifikacjami innej pracownicy zatrudnianej przez pracodawcę nie tylko dlatego, że jest to pewien wyznacznik, ale również i z tego względu, że przepisy kodeksu pracy przewidując zakaz dyskryminacji pracownika i nierównego traktowania przez pracodawcę, nakazują ustalanie jednakowej płacy za jednakową pracę, przy uwzględnieniu ilości i jakości tej pracy. Sąd mając na względzie te zasady i uznając, że płatnik składek zapewne zgodnie z nimi ustalał płace pracowników, posiłkował się więc tym, jak kształtowała się płaca innych zatrudnionych w salonie, przy uwzględnieniu pracy, którą wykonywali.

W przypadku płatnika składek, porównanie płacy odwołującej i A. K. (tylko te dwie osoby miały umowy o pracę) mogłoby sugerować – gdyby uznać, że płaca odwołującej była rzeczywistym odpowiednikiem nakładu i jakości jej pracy oraz posiadanych kwalifikacji – że odwołująca wykonywała pracę z punktu widzenia pracodawcy wielokrotnie bardziej wartościową oraz, że jej kwalifikacje i nakład pracy były wielokrotnie większe niż w przypadku A. K.. Zdaniem Sądu, żaden z dowodów jakie Sąd przeprowadził, a także logika i zasady doświadczenia życiowego do takiego wniosku prowadzić nie mogą. A. K. mając wskazany w umowie o pracę wymiar czasu pracy 1/4 etatu (zgłoszenie do ZUS dotyczyło 1/8 etatu) uzyskiwała w czasie zatrudnienia odwołującej wynagrodzenie w wysokości 232 zł (aneks do umowy z dnia 1 stycznia 2016r.), co przy zatrudnieniu pełnoetatowym dawałoby kwotę 928 zł. Odwołująca tymczasem otrzymywała na pełny etat 4.731,58 zł, co jest kwotą ponad pięciokrotnie wyższą niż ta, jaką mogłaby przy pełnym etacie uzyskać A. K..

W ocenie Sądu, większe umiejętności odwołującej w zakresie artystycznego zdobienia paznokci, równoważone, a nawet przewyższane przez umiejętności świadka związane ze stylizacją i szkoleniem w tym zakresie, nie uzasadniały jakiegokolwiek różnicy w wynagrodzeniu obu pracownic, a z całą pewnością nie takiej, jaka faktycznie występowała. Organ rentowy wydając zatem zaskarżoną decyzję i ustalając płacę odwołującej na 1.850 zł, czyli kwotę minimalnego wynagrodzenia (tego w przypadku A. K. nie przewidział pracodawca), nie działał więc z pokrzywdzeniem odwołującej. Ta kwota, którą ustalił, choć minimalna z punktu widzenia przepisów prawa, jest w pełni adekwatna i odpowiednia dla rodzaju prac i kwalifikacji odwołującej jako osoby dopiero stawiającej pierwsze zawodowe kroki w zawodzie manicurzystki.

Odnosząc się do zeznań świadka A. K. wskazującej, że jej płaca była tak niska, bo pozostaje w konkubinacie z płatnikiem składek, wskazać należy, że Sąd takim twierdzeniom wiary nie dał. W ocenie Sądu, to raczej sytuacja finansowa płatnika składek, która w takim samym stopniu powinna być uwzględniona przy ustalaniu płacy odwołującej, aniżeli osobiste związki A. K. i A. P., były motywacją dla tak ustalonego wynagrodzenia. Z kolei stawki czy widełki, jakie w branży związanej ze stylizacją paznokci obowiązują na rynku, mają jedynie charakter umowny i pomocniczy przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia między pracownikiem i pracodawcą. Ponadto, jak same strony i A. K. wskazywali, nie bez znaczenia dla wysokości takich płac jest renoma salonu, zapewne również jego wielkość, rodzaj klienteli, która jest obsługiwana oraz inne czynniki, które wpływają na to, że manicurzystka w każdym salonie nie zarabia na rynku tyle samo. Te okoliczności musiały być uwzględnione również i w przedmiotowej sprawie, gdzie salon płatnika składek nie należy do największych, choćby z uwagi na liczbę osób, które tam pracują i wielkość przychodów. Z tego względu

płaca osoby, która w takim salonie pracuje nie musi być taka jak osób pracujących w salonach o większej renomie, obsługujących wymagających klientów, czy też osiągających duże przychody.

Wysokość przychodów, przekładająca się na możliwości pracodawcy wypłaty wynagrodzeń, także musi być rozważana. W rozpatrywanej sprawie brak było racjonalnego uzasadnienia dla ustalenia kwoty przyznanego odwołującej wynagrodzenia w sytuacji, gdy działalność gospodarcza A. P. wykazywała raczej tendencję słabnącą, a nie wzrostową. Jak wynika z książki przychodów i rozchodów przedstawionej przez płatnika składek, przychody kształtowały się na stosunkowo niskim poziomie zarówno w roku 2015r., jak i potem. W związku z tym rok 2015 zamknął się niewielkim dochodem rządu nieco ponad 2.000 zł, zaś w roku kolejnym, także z uwagi na zatrudnienie odwołującej z tak wysokim wynagrodzeniem, które stanowiło znacznie obciążający koszt działalności, wystąpiła strata w wysokości ponad 18.000 zł. W związku z powyższym płatnik składek nie miał możliwości finansowych, by w dłuższej perspektywie czasowej regulować wynagrodzenie na poziomie wskazanym w umowie z dnia 26 lutego 2016r. oraz składki od tego wynagrodzenia. Zarówno on, jak i odwołująca wiedzieli, że ta perspektywa, z uwagi na zaawansowaną ciążę, będzie stosunkowo krótka i to był zdaniem Sądu rzeczywisty powód ustalenia takiego wynagrodzenia.

Inną okolicznością, która w rozpatrywanej sprawie jest istotna i nie mogła umknąć uwadze, jest okoliczność związana z datą zgłoszenia odwołującej do ubezpieczeń społecznych z wysokością podstawy wymiaru składek jaka została zadeklarowana przez M. G. prowadzącą księgowość zainteresowanego. Świadek M. G. w swoich zeznaniach wskazała, iż zadeklarowała kwotę 3.922,39 zł, a więc niższą niż ta, która jest w umowie o pracę, z uwagi na to, że taką podstawę wymiaru składek podał jej A. P.. Zdaniem Sądu, wskazana sytuacja, czy zgłoszenie M. L. do ubezpieczeń społecznych dopiero w dniu 31 maja 2016r., a więc ponad miesiąc po urodzeniu dziecka, to nie jedyne działania płatnika wskazujące na naruszanie przepisów. Płatnik składek poza tym nie płacił również regularnie składek m.in. ze względu na problemy finansowe – o czym zeznawała jego konkubina A. K.. Nie składał również terminowo deklaracji rozliczeniowych, a poza tym A. K. – choć zgodnie z umową o pracę jest zatrudniona na 1/4 etatu – zgłosił do ubezpieczeń społecznych przy uwzględnieniu 1/8 etatu. Powyższe w ocenie Sądu wynikało właśnie ze wskazywanych przez świadka problemów natury finansowej, płatnik składek z działalności gospodarczej nie osiągał bowiem zbyt wysokich przychodów. Nie miał więc środków na opłacanie składek, o czym ewidentnie świadczą opóźnienia. Mimo to zatrudnił odwołującą z bardzo wysoką podstawą wymiaru składek. Zdaniem Sądu, jego działanie oraz działanie ubezpieczonej, z uwagi na zaawansowaną ciążę w dacie podpisywania umowy o pracę, było obliczone na uzyskanie wysokich świadczeń z FUS, przy niskim nakładzie ze strony pracownicy i płatnika składek, składki bowiem od tak wysokiej podstawy były płacone bardzo krótko (ok. 1.5 miesiąca), a do tego nie w terminie. Takie działanie, jak wskazał Zakład, jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i zasadą solidaryzmu wszystkich ubezpieczonych.

Innymi okolicznościami, które Sąd miał na względzie przy orzekaniu, było to, że zatrudnienie odwołującej na podstawie umowy o pracę nie było spowodowane okolicznościami, na jakie wskazywały strony i A. K. w zeznaniach. Mianowicie nie chodziło o to, że M. L. była tak dobrym i rokującym pracownikiem, że A. P. postanowił zawrzeć z nią umowę o pracę z wynagrodzeniem w kwocie 4.731,58 zł, ale to, że w umowie nr (...) z dnia 15 lipca 2015r. o staż i zatrudnienie bezrobotnego, zobowiązał się (§ 1 ust. 4 umowy), że bezpośrednio po odbyciu stażu zatrudni na umowę o pracę bezrobotnego (w tym wypadku odwołującą) na okres co najmniej 6 miesięcy. Wobec tego, to właśnie wskazane zobowiązanie będące skutkiem odbywania stażu przez M. L. u płatnika składek, za który płatnik nie płacił odwołującej (płatności i inne zobowiązania obciążały Urząd), było powodem nawiązania stosunku pracy, a nie to, że odwołująca miała nadzwyczajne kwalifikacje i płatnik składek w zatrudnieniu odwołującej upatrywał korzyści dla swego salonu i rozwinięcia działalności. Jak zresztą wskazuje analiza stanu zatrudnienia w salonie, podstawy, na których to zatrudnienie było dokonywane oraz wysokość płacy, A. P. „nie inwestował” w kadrę zatrudnioną w jego salonie. Zatrudniał (poza swoją konkubinę i odwołującą, co do której powziął zobowiązanie wobec Urzędu Pracy) na podstawie umów zlecenia za niewielkie kwoty. To, że w roku 2016, kiedy sytuacja salonu wcale nie była lepsza, zaproponował odwołującej wynagrodzenie tak wysokie, także nie było skutkiem „inwestowania” w kadrę, ale wynikiem działań stron stosunku pracy zmierzających do uzyskania przez odwołującą wysokich świadczeń z FUS. Potwierdzeniem powyższego jest i to, że w okresie, kiedy M. L. urodziła dziecko i nie mogła świadczyć pracy, A. P., pozostał przy zatrudnieniu swej konkubiny oraz zawarł umowę zlecenia za 500 zł z osobą o imieniu J., podobnie,

jak wcześniej z N. S.. Nie zatrudnił natomiast pracownika na podstawie umowy o pracę z wysokimi kwalifikacjami i adekwatnym wynagrodzeniem, co najmniej takim jak u M. L.. Zdaniem Sądu, to również dowodzi tego, że płatnikowi składek na tym nie zależało, nie miał bowiem środków i być może potrzeby, aby taką osobę zatrudnić, a zatrudnienie M. L. z płacą 4.731,58 zł, było spowodowane okolicznościami, o których była mowa.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd Okręgowy uznał, że wynagrodzenie M. L. ustalone w umowie o pracę z dnia 26 lutego 2016r. w wysokości 4.731,58 zł miesięcznie przy wymiarze pełnego czasu pracy, nie było ekwiwalentne do zakresu powierzonych jej obowiązków, jak również posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, przy uwzględnieniu sytuacji finansowej płatnika składek. To z kolei w konsekwencji prowadziło do uznania, że powyższa kwota wynagrodzenia była zawyżona i jako taka miała prowadzić jedynie do uzyskania wyższych niż należne świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego. Z tego też względu Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, zgodnie z którym zakres obowiązków ubezpieczonej, charakter i rodzaj wykonywanych przez nią czynności, a także brak doświadczenia zawodowego i zła sytuacja finansowa płatnika składek uzasadniały stwierdzenie, że wynagrodzeniem adekwatnym dla odwołującej jest kwota 1.850,00zł., która stanowi wysokość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2016r.

Wobec powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że skarżona decyzja organu rentowego została wydana w sposób prawidłowy i zgodny z prawem, a to z kolei skutkowało oddaleniem odwołania M. L. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

(...)